

- [illegible]

-
-
-
-

Õuesõppe tegevuste kavandamine

Õuesõppimise organiseerimine ja juhtimine:

- Kõige suuremat mõju õues toimuvale ja laste/noorte õppimisele õuetegevustes omab täiskasvanute suhtumine ja käitumine
- Õuekeskkonna organiseerimisel ja kavandamisel tuleb arvestada sellega, et oleks ruumi, kus õppijad saaksid vaikselt uurida ja vaadelda ning oleks ruumi kärarikkamate ja tormakamate tegevuste jaoks
- Sobiva riistatuse olemasolu tagab võimaluse viia läbi õuetegevusi igal aastaajal ja iga ilmaga. See tähendab siis praktikas, et iga laps on kaitstud eriti suure palavuse ja külma eest, mudaste, niiskete, tuuliste ja lumiste ilmade eest.
- Iseseisev ligipääs korralikult hoiustatud õuetegevuste vahenditele õpetab lapsi neid kasutama otstarbekohaselt ja tegevuse lõpul tagasi panema.

Teekonna planeerimine.

Matka õnnestumiseks ja seatud eesmärkide täitumiseks on oluline planeerimine ja eelnev tegevuse läbi mõtlemine.

Millele tuleks mõelda ja mida arvesse võtta:

- **Teekond olgu vaheldusrikas**

Vali kombineeritud radasid. Kui lõpuks on plaanis jõuda mäe tippu, võiks alustada retke tasandikult kus on ka märjemat pinnast, mõni ojake voolamas ja alles teekonna lõpul tuleks tõus künkale. Maastikul looklev ja erinevatel kõrgustel kulgev rada on kindlasti väljakutset esitav ja põnev kõigi laste jaoks – kunagi ei või ette teada, mis ootab järgmise käänaku taga.

- **Teekond olgu väljakutseid esitav**

Laste huvi ja tähelepanu saavutamiseks ja säilitamiseks on oluline luua teekonnal olukordi, kus laps peab ennast proovile panema ja pingutama – purre või kivid oja ületamiseks, mähmurunud puud üleronimiseks, liivane ala. Lastele meeldivad väljakutsed, mis sunnivad otsima kohta kust järgmisena kinni võtta ja kuhu järgmisena jalga toetada.

- **Teekond võiks olla ringrada**

Alati on mõnusam jõuda tagasi lähtekohta uut rada mööda käies, mitte mindud teed tagasi tulles.

- **Lase õppijatel osaleda planeerimises**

Kaasa lapsed retke planeerimisse ja raja valimisse. Vaadake koos kaarti ja arutage, millist rada valida. Lapsed võivad otsustada minna uuesti juba käidud radadele, et veelkord ronida oma lemmik ronimispuu otsa, ületada kive mööda oja jne.

- **Ole paindlik**

Mõtle alati mitmele võimalikule rajale sihtpunkti jõudmiseks. Ole valmis selleks, et teekonnal võib olla palju ootamusi, mis laste tähelepanu endale tõmbavad ja esialgselt plaanilt kõrvale juhivad – päikese käes pikutav sisalik, ojas ujuv konn, puuoksal laulev lind jne.

- **Mõtle väikselt**

Maailma vallutamine ei tähenda ilmtingimata Mount Everesti vallutamist. Kõik suured asjad saavad alguse väikestest. Lasteaia läheduses olev künkas või üksik suur kivi sobivad suurepäraselt meie esimesteks tippude vallutusteks. Ka nende otsa jõudes võib laps tunda tõelise *maailma katusel olemise tunnet*, kui me oskame luua olukorra.

- **Mõtle aeglaselt**

Tähtis ei ole mitte rada mille sa valid, vaid võimalus nautida õues olemist. Looduse rikkalikud võimalused avanevad meile ainult siis kui meil on aega neid leida. Lapsed tunnevad rõõmu võimalusest vaadata kivi alla, rohu sisse, jälgida parte üle tiigi ujumas, mesilast vililillel toimetamas jne.

- **Sea jõukohased ja selged eesmärgid**

See võib olla künkatipp või järvekallas, kus te retke lõpul peate väikese pikniku või mängite mõned mängud. On oluline seda realistlikud eesmärgid, võttes arvesse laste füüsilisi võimeid.

- **Tee jalutuskäigust osalejate jaoks tõeline ekspeditsioon**

Retk on võimalus avastada midagi – on see siis saareke, künkatipp, oja kallas. Ja sellest saabki paik, millest lugesite laste lemmikraamatust, mida nägite lastefilmist. Te võite leida oma Pokumaa, Aarete Saare, Kolme Karu Kodu

- **Mõned üllatused**

Alati peab varuks olema ideid ja mõned energiat taastavad suupisted juhuks, kui neid vaja peaks minema. Peida rajale meeldivaid üllatusi, kutsu mõnda punkti rajal huvitav külaline jne.

- **Lase osalejatel olla tõelised seiklejad (iga üks pakib oma asjad ise)**

Iga laps pakib oma seikluskoti ise – natuke toitu, jook, kaart ja kompass, nööri, natuke raha, kogumiskott, luup.

- **Arvesta ilmastiku oludega**

Kui oled plaaninud pikemat retke, pea meeles, et ilm võib muutuda. Jälgi hoolega, mis toimub sinu ja laste ümber. Alati peavad kaasa olema mütsid, seda nii külma kui päikese eest kaitseks. Vihma eest kaitsevad soojal ajal väga hästi kilekeebid.

Kuidas lapsi innustada?

Maiustustehaldjas

See on väga hea viis väikeste rännumeeste innustamiseks. Täiskasvanu peidab teekonnale eelnevalt maiustusi riputades neid puuokste külge, asetades kivide peale, jne. lapse ergutab otsimine ja sellega kaasnev põnevus. Edasi liigutakse otsides järgmist paika, mida maiustuste haldjas külastanud on.

Raja järgimine

Siin võib kasutada kahte võimalust. Esimese puhul on õpetaja eelnevalt rajale paigaldanud märke (nooded, okstele kinnitatud linnid, värvilised märgid). Teine võimalus on jagada lapsed rühmadeks. Esimene rühm paigaldab märke ja teine kogub need kokku. Märkide järgi raja leidmine tekitab põnevust ja innustab taas lapsi. Märkide järgi raja leidmine

Peitus

Rühm jaotatakse kaheks. Osad hakkavad ees liikuma, peidavad ennast ära ja neid otsides liigutakse ülejäänud rühmaga edasi. Peitja võib olla ka täiskasvanu. Meeles tuleb pidada seda, et lastel on raske peidupaigas pikalt paigal olla.

Koos jalutamine

Siin on mitmeid võimalusi. Retkele saab minna teise rühmaga koos. Suuremad lapsed saavad väiksemate eest hoolitseda ja neid aidata. Aga võib kavandada ka retke koos vanematega. Kindlasti on see toredaks elamuseks nii lastele kui vanematele. Selline kevadine kogupere retk loodusesse võiks olla ilusaks traditsiooniks.

Kogumimängud

Erineva loodusliku materjali kogumine. Siin võib kasutada erinevaid võtteid kogutava määramiseks – kogume asju mis algavad mingi kindla tähega (lastel erinevad tähed), kogume mingit kindlat värvi asju (lastel erinevad värvid), saame kasutada määratlemiseks ka kuju, suurust jne. kogutavaks võib osutuda aga ka miski, mida me kõigepealt rajal näeme. Kogutu võib kaasa võtta või jalutuskäigul sellega midagi ette võtta.

Tähestikumängud

Tuleneb eelmisest tegevusest. Lastele saab anda ülesande otsida teekonnal asju, mis algavad mingi tähega. Suuremate lastega võib otsida asju, mis algavad kõikide tähestikus olevate tähtedega ja moodustada nendest asjadest hiljem tähestik. Kogutud esemeid saab hiljem mängudes kasutada ka tähtede asemel sõnu ladudes.

Rollimängud

Laste innustamiseks võib kehastada retkel kedagi, kas lemmikraamatu või multifilmi tegelasi. Iga laps saab endale rolli. Rollide võtmisele võib eelneda ka omaloomingulise jutukese jutustamine ja retk on siis jätk jutukesele.

“Toiduotsimine”

Hilissuvisesse või sügisesse metsa minnes on arukas kaasa võtta nõu marjade korjamiseks. Marjade otsimine ja söömine teevad retke põnevamaks. Marju süües võib kujutleda, et need võlumarjad, mis annavad jõudu. Meeles tuleb pidada, et me ei korja marju suurte teede lähedalt ja nopime ainult neid marju, mida kindlalt teame.

Joonistamine ja maalimine

Kaasa paberit ja joonistustarbeid, et väsimuse peletamiseks teha väike joonistamise peatus. Lastele meeldib joonistada üles seda, mida nad näevad enda ümber. Maastiku elementide joonistamine aitab lastel näha ümbritsevat loodust hoopis teise pilguga, märgata värve ja varje.

Tee juhatamine

Väsid ei ole midagi hullemat kui teiste sabas lonkimine. Ärge laske väsinud lapsel jääda rühma lõppu. Väsimust aitab ületada teistele juhiks olemine. Innustage neid asuma liidripositsioonile teeseldes ise väsimust ja paludes enda asemel gruppi juhtima hakata.

Tempo valik

Tuleb hoolitseda selle eest, et jõudu jaotatakse arukalt. Õpetaja ülesanne on hoida sobivat tempot. Kindlasti ei tohi seda teha kamandades ja lapsi sõnadega tagasihoides. Õpetaja valib

laste võimetele ja teepikkusele vastava tempo ja oma liikumiskiirusega reguleerib ka laste liikumiskiirust.

Fotode äraarvamine

Kui retke ettevalmistamiseks on rohkem aega võib teekonna huvitavamaks muutmiseks kasutada fotosid. Eelnevalt on õpetaja pildistanud kohti läbitaval rajal. Rajal olles näitab õpetaja lastele pilte ja koos püütakse üles leida paigad, kus pildid tehtud on

Kaardi lugemine

Laske lastel kaardi järgi ise leida teed. Aidake lastel kaarti lugeda ja leppemärke ära tunda. Tuleb lasta lastel ka eksida, et nad saaksid leida erinevaid võimalusi sihtpunkti jõudmiseks.

Aja varieerimine

Kavandage retkesid erinevatel aegadel. Näiteks varahommikune retk linnulaulukoori kuulamiseks, õhtune retk päikeseloojangu imetlemiseks, nahkhiirte ja öökullide otsimiseks, või varjude mängu jälgimiseks metsas.

Mida selga panna ja kaasa võtta:

- Riided
- Jalanõud
- Esmaabipakk
- Suupisted
- “Seikluskott” õpetajal ja õppijatel

Mida panna “Seikluskotti”:

- Kompas

- Suurendusklaasid
- Putukakarbid
- Plastkarbid, -kaunid, -kotid
- Vanad pintsliid

- Sõelad, kahvad

Õueõpe alushariduses. Lehte Tuuling TLÜ Rakvere kolledž

- Vanad kindad
- Silmaklapid või sall
- Nöör

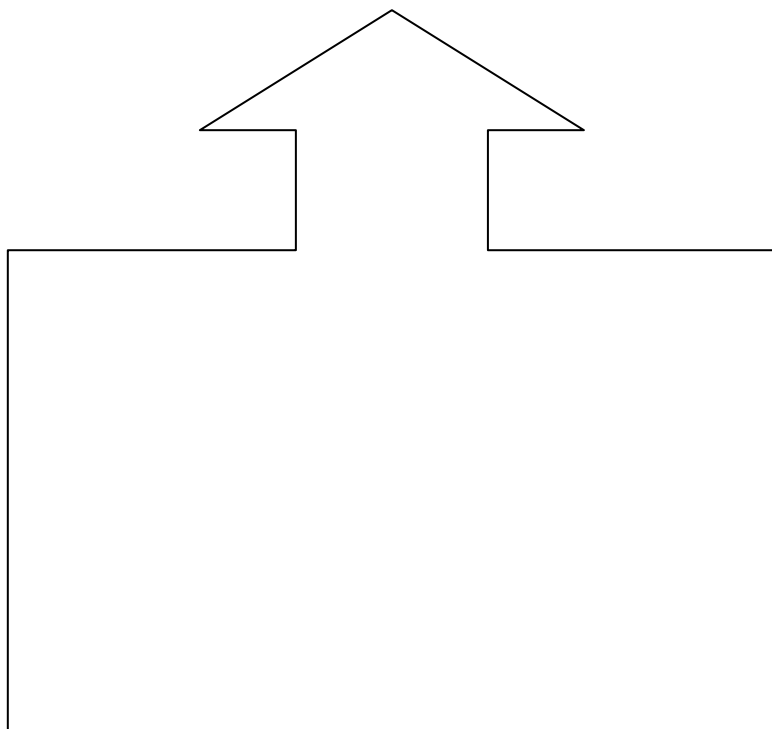
- Nuga
- Veepudel
- Märkmik ja kirjutusvahend
- Emaabipakk
- Vile

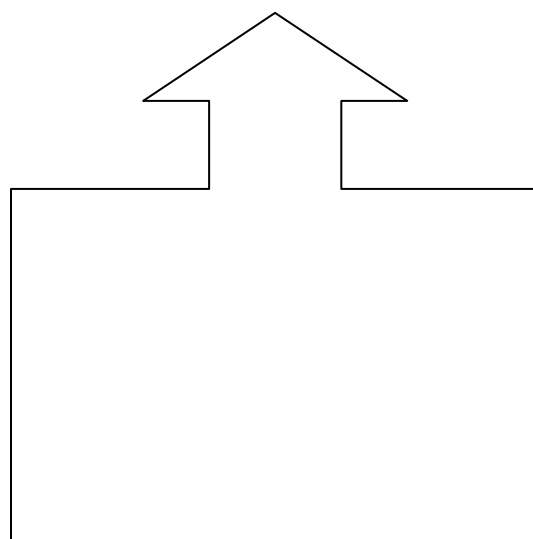
- Võib kaasa võtta ka fotoaparaadi, GPS-i

Ülesanne: Kirjeldage (joonistage) õppija „seikluskoti” ja õpetaja „seikluskoti” sisu kui lähete:

- Talvel metsa
- Suvel tiigi äärde
- Kevadel kasvuhoonesse
- Sügisel põllule

ÕPETAJA SEIKLUSKOTT

ÕPPIJA SEIKLUSKOTT

Keda kaasates ja milliseid tegevusi tehes võiks õues õppimist kavandada:

- koostöös vanemate ja kolleegidega
- ühiselt töötades kellegi/millegi heaks
- muuseumidega koostöös rahvakalendritähtpäevi tähistades
- lühema või pikema ajalisi uurimusi läbi viies
- mängides
- matkates
- aktiiv- ja probleemõpet teostades jne